

следующих друг за другом этапов процесс капитализации может стать более удобным доступным для применения в практической деятельности бухгалтеров разных уровней, что обеспечит более полное и правдивое отражение в учете активов предприятия.

Література.

1. Юровский Б. Нюансы разработки учетной политики относительно необоротных активов [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.consult.kharkov.ua/?page=article_show&article_id=1397
2. Меркулова С. Создание квалификационного актива от А до Я [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://uteka.ua/publication/Sozdanie-kvalifikacionnogo-aktiva-ot-A-do-YA>
3. Куцмида Н. Комментарий. Бухгалтерский учет финансовых расходов [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://dtkt.com.ua/show/2cid18363.html>
4. Занько Б. Финансовые расходы и их капитализация [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.visnuk.com.ua/ru/pubs/id/1931>
5. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку фінансових витрат, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 01.11.2010 р. № 1300.
6. Положение (стандарт) бухгалтерского учета 31 «Финансовые расходы», утвержденное приказом Министерства финансов Украины от 26.05.2006 г. № 415.

АНАЛІЗ ПРОБЛЕМАТИКИ ЕКОЛОГІЧНОГО АУДИТУ

Бахтар О.О., студентка

Науковий керівник: Маліков В.В., д. наук з держупр., проф.

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Екологія кожної країни та світу в цілому є основою життя усього людства, тому проблеми, які з нею виникають, повинні бути пріоритетними на всіх рівнях – від кожної окремої людини до керівництва держав. Останнім часом екологічна ситуація в багатьох країнах стала загрозливою. Саме для попередження перетворення екологічної кризи на екологічну катастрофу все більшого значення набуває екологічний аудит. Насамперед, доцільність його розвитку пов'язана з необхідністю аналізу теперішньої екологічної ситуації та надання рекомендацій щодо її поліпшення.

Вперше екологічний аудит почав використовуватися при контролі великих промислових корпорацій на території США. Розглядаючи фактор навколишнього середовища як потребуєчий усе більшої уваги і з огляду на ряд аварій, великі промислові корпорації поставили свої підприємства під внутрішній контроль з метою оцінки, чи не є вони джерелом негативного впливу на навколишнє середовище. Задачею екологічного аудита було інформування правління корпорації й акціонерів про заходи для дотримання діючого природоохоронного законодавства і про ризик можливих аварій, з погляду впливу на навколишнє середовище [1].

У 1989 році Міжнародна торговельна палата (МТП) опублікувала документ, що заклав основи внутрішнього екологічного аудита як процедури самоконтролю й інструмента внутрішнього менеджменту. Внутрішній екологічний аудит являє собою елемент системи заходів щодо охорони навколишнього середовища на підприємстві і містить у собі систематичні перевірки, доповнені аналізами, тестами і контролем впливу промислових процесів на навколишнє середовище. Екологічний аудит визначалося в ньому як заглиблений постійний аналіз природоохоронної діяльності підприємства, причому підкреслювався його добровільний характер. Підхід, запропонований міжнародною торговельною палатою, одержав визнання в промисловців, оскільки дозволяв керівникам підприємств забезпечити контроль за станом охорони навколишнього середовища на підприємстві, а також контролювати роботу підприємства з погляду природоохоронних нормативів.

Поряд із внутрішнім екологічним аудитом, за рубежом часто використовується і цільовий екологічний аудит, спрямований на виявлення впливу на навколишнє середовище і оцінку аварій, інвентаризацію устаткування, оцінку потенційного ризику, оцінку стану навколишнього середовища.

Екологічний аудит, спрямований на оцінку аварій, полягає в ідентифікації підприємств -- можливих джерел аварій, вивченні якісного і кількісного впливу можливої аварії на стан навколишнього середовища, підготовці відповідних рекомендацій.

Екологічний, аудит устаткування спрямований на інвентаризацію природоохоронного устаткування і його використання.

Оцінка екологічного ризику ставить своєю задачею:

1. вивчення сценаріїв можливих аварій і їхніх наслідків для навколишнього середовища і населення,

2. аналіз передбачених мір і засобів попередження й обмеження наслідків аварії,
3. порядок розрахунку збитку, нанесеного діяльністю підприємства,
4. деталізацію засобів зм'якшення цього збитку,
5. оцінку впливу на середовище залишкового забруднення,
6. систему інформування наглядових організацій і громадян про можливу аварію.

Екологічний аудит ризику проводиться підрозділом компанії, відповідальним за ризик, по його власній ініціативі, а також за вимогою адміністрації банків і страхових компаній, що несуть витрати по кредитуванню або страхуванню від аварійного і поступового забруднення. Екологічний аудит стану навколишнього середовища проводиться при злитті або придбанні підприємств або нерухомості, включаючи придбання ділянок під забудову [2].

У 1990 році Комісія європейських співтовариств (КЕС) виступила з першим проектом обов'язкових правил екологічного аудита. Проект викликав критикові з боку (МТП), деяких країн -- членів ЄЕС, а також різних міжнародних і національних організацій. Зауваження відносилися до можливості втручання в організацію роботи промислового сектора, обов'язковості екологічного аудита і розкриття результатів екологічного аудита громадськості. У 1991 році КЕС вийшла з новими пропозиціями, і в жовтні 1991 року був створений остаточний варіант правил обов'язкового екологічного аудита. Він передбачає створення системи природоохоронних заходів на підставі висновку про екологічний стан підприємства.

Система природоохоронних заходів містить у собі:

- програму і план природоохоронних заходів,
- систему моніторингу за станом навколишнього середовища,
- систему природоохоронної документації, що ведеться,
- періодичність екологічного моніторингу.

Документація по організації системи природоохоронних заходів затверджується офіційним аудитором. Екологічний аудит підприємства проводиться з проміжком в один - три роки. Звіти екологічного аудита затверджуються офіційним аудитором, а їхні висновки доводяться до зведення влади і громадськості.

Директивою ЄС 1836/93 у 1993 році були затверджені Правила екологічного керування й аудита. Компанії, що реалізують цю систему, мають право на використання спеціальної екологічної

емблеми. Поряд із Правилами екологічного керування й аудита, затвердженими директивою ЄС 1836/93, у Великобританії розроблений і впроваджений Стандарт для системи екологічного керування BS 7750. Міжнародна організація по стандартизації закінчила розробку міжнародних норм екологічного керування підприємством ISO 14000 [3].

Згідно законодавства України, поняття «екологічний аудит» можна представити в наступному вигляді:

- це процес, до характеристик якого можна віднести:

документальність оформлення;

системність;

незалежність;

- метою зазначеного вище процесу є оцінка об'єкта екологічного аудиту, яка включає не тільки збирання, але й об'єктивну оцінку доказів;

- метою оцінки об'єкта екологічного аудиту виступає встановлення відповідності;

- на відповідність перевіряються:

1) види діяльності;

2) заходи екологічного управління;

3) умови екологічного управління;

4) системи екологічного управління;

5) інформації із зазначених питань.

До завдань екологічного аудиту можна віднести:

- збір достовірної інформації та формування на її основі висновку;

- встановлення відповідності;

- оцінку впливу на стан навколишнього середовища;

- оцінку ефективності заходів з охорони навколишнього середовища [4].

Хоча екологічний аудит для України відносно молода сфера діяльності, для деяких інших країн світу він є досить розповсюдженим. Незважаючи на це, багато вітчизняних науковців (наприклад, В.А. Борисова, Т.П. Галушкіна, Н.В. Гончаренко, Я.В. Мех, В.М. Навроцький, У.П. Новак, О.Ф. Савченко, Ю.М. Саталкін, В.Я. Шевчук, Я.О. Яковенчук та ін.) вже внесли свій вагомий внесок у дослідження цього питання. Серед зарубіжних дослідників варто відзначити А. Ендреса, Н.В. Пахомову, І.М. Потравного, К. Ріхтера, Г.П. Серова, С.С. Тимофєєву та ін. Але

на сьогоднішній день у сфері екологічного аудиту існує ще безліч проблем, які вимагають ретельної уваги з боку науковців.

Отже, подальші дослідження та аналіз наукових публікацій щодо проблематики в галузі екологічного аудиту необхідні для розробки обґрунтованих пропозицій і підходів щодо вирішення зазначених проблем розвитку цієї галузі на сучасному етапі.

Література.

1. Басанцов І.В., Пригара І.О. Поняття, завдання та перспективи розвитку екологічного аудиту // Вісник СумДУ. Серія Економіка”. – 2010. - №1'2010. - Том 2. – С. 132-137.

2. Кулик Р. Місце і проблеми екологічного аудиту в системі аудиторської діяльності України / Кулик Р. // Галицький економічний вісник. — 2010. — № 4(29). — С. 160-165 (інформаційно-аналітичне забезпечення підприємницької діяльності)

3. Гончаренко Н.В. Сутність екологічного аудиту: теоретичні засади і наукові підходи [Електронний ресурс]. - Режим доступу : chrome-extension://oemmnndcbldboiebfnladdacbdmfmadm/http://econom.univ.kiev.ua/articles/EMAB/Goncharenko/Essence_of_environmental_auditing_theoretical_basis_and_scientic_approaches.pdf

4. Закон України «Про екологічний аудит» [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – 2012. - Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1862-15>

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВАЛЮТНОГО РИЗИКУ ПІДПРИЄМСТВА

Байбара О.М., слухач магістратури

Науковий керівник: Маліков В.В., д. наук з держупр., проф.

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Здійснення міжнародних розрахунків пов'язане з різноманітними валютними ризиками для вітчизняних суб'єктів господарювання.

Дотепер дане питання детально не розглядалося ні у вітчизняній, ні в західній літературі. Хоча, існує ряд авторів, які так чи інакше досліджували проблеми управління валютними ризиками. У той же час, необхідно вміти не тільки визначати валютні ризики, вимірювати їх і використовувати ту чи іншу стратегію хеджування, а й на практиці активно їх застосовувати в діяльності підприємств.